

Vergaderjaar 2011–2012

28 330

Herstructurering openbaar bibliotheekwerk

Nr. 53

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 10 april 2012

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, d.d. 7 december 2011 inzake de herstructurering van het openbaar bibliotheekwerk (kamerstuk 28 330, nr. 51). Bij brief van 10 april 2012 heeft de staatssecretaris deze beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Van Bochove

Adjunct-griffier van de commissie,
Boeve

Inhoudsopgave	Blz.
I. Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
1. Inleiding	2
2. Aanleiding en achtergronden	3
3. Uitgangspunten	3
4. Hoofdpijnen aanpassingen bibliotheekwetgeving	4
– Publieke taken en de maatschappelijke functie van de openbare bibliotheek	4
– Fysieke en digitale bibliotheek	4
– De openbare bibliotheek en het publieke domein	5
– De bekostiging van content	5
– De rolverdeling tussen de overheden	6
5. Advies van de Raad voor Cultuur	7
6. Overige punten	7
– Overleg met de VNG over lokale bezuinigingen	7
– Leenrecht	7
– Informatievoorziening	7
II. Reactie van de Staatssecretaris	7

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN UIT DE FRACTIES

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met instemming kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Zij onderschrijven de (noodzaak van de) actualisering van het wettelijk kader. Wel zien zij aanleiding tot het stellen van enkele vragen ter verduidelijking van hetgeen gesteld in de brief.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het voorstel tot actualisering van de bibliotheekwetgeving. Het is goed dat deze wordt aangepast aan veranderende omstandigheden. Daarbij hebben zij wel enkele vragen.

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris met betrekking tot de actualisering van de bibliotheekwetgeving. De leden kunnen zich in grote lijnen vinden in de inhoud. De leden zijn het eens met het advies van de Raad van State dat het aantal bestuurslagen in het bibliotheekstelsel volledig terug moet naar twee: gemeenten en Rijk. De leden zien geen aanleiding tot het stellen van vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voornemens ten aanzien van de actualisering van de bibliotheekwetgeving. De huidige wet is op zich al gedateerd en is volstrekt niet toegesneden op de toenemende digitalisering van informatie. De leden zijn verheugd dat de staatssecretaris de actualisering ter hand neemt, teneinde de ontwikkelingen van het bibliotheekwezen zo goed mogelijk te faciliteren. Zij hebben daarbij de vraag waarom niet eerder al voor actualisering van de wet is gekozen, maar in plaats daarvan voor op de wet aanvullende bestuurlijke afspraken.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris. Zij hebben hier enkele vragen en opmerkingen bij.

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voorgestelde actualisering van de bibliotheekwetgeving. Deze leden vinden het van groot belang dat de bibliotheek voor iedere Nederlander bereikbaar blijft. De ontwikkeling van het internet en het e-book kunnen daaraan een bijdrage leveren, maar kunnen de fysieke bibliotheek niet vervangen. Gemeenten hebben reeds flink moeten bezuinigen op de bibliotheken. De leden roepen de staatssecretaris dan ook op aandachtig te kijken naar de gevolgen van de voorgestelde maatregelen voor het aanbod van bibliotheken in alle Nederlandse gemeenten. De leden van de fractie zien in de brief van de staatssecretaris aanleiding tot het stellen van enkele vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief waarin de hoofdlijnen voor de actualisering van de bibliotheekwetgeving worden weergegeven. Deze leden willen met name enkele vragen stellen over de ontwikkeling van het digitale domein.

2. Aanleiding en achtergronden

De leden van de CDA-fractie wijzen op de constatering dat de maatschappelijke functie van het bibliotheekwerk niet is gedefinieerd en dat als gevolg van verscheidenheid in opvattingen de effectiviteit van het bibliotheekstelsel kan worden verzwakt. De leden stemmen in met deze gedachtegang, zeker als er in feite al twee soorten bibliotheken bestaan: een fysieke en een digitale. Voornoemde leden vragen zich echter af of de in paragraaf 3.2 beschreven opvatting van de maatschappelijke functie moet worden opgevat als het antwoord van de staatssecretaris op de geconstateerde lacune en, zo ja, of de hier gepresenteerde opvatting kan rekenen op draagvlak in het veld en onder bestuurders. Het heeft de voorkeur van voornoemde leden om, ook in het licht van de opkomst van de digitale bibliotheek, te komen tot een breed gedragen visie op de maatschappelijke functie van het bibliotheekwerk. Deelt de staatssecretaris de mening van de leden dat die discussie breder gevoerd moet worden dan tot nu toe is gebeurd en zo ja, kan het kabinet aangeven op welke wijze de invulling van het begrip «maatschappelijke functie van het bibliotheekwerk» verder vorm krijgt? Ondanks het ontbreken van een eenduidige definitie stelt de staatssecretaris onderaan pagina twee van de brief: «per saldo neemt de maatschappelijke impact van de bibliotheek af». De leden ontvangen graag een nadere duiding en onderbouwing van deze zinsnede.

De leden van de SP-fractie wijzen er op dat in de brief enkele problemen aan de orde komen, zoals lokale bezuinigingen en een te grote verscheidenheid aan opvattingen over de maatschappelijke functie van de openbare bibliotheek. Overheidsmiddelen worden versnipperd en onvoldoende ingezet, wordt gesteld. De leden vragen de staatssecretaris hoe hij deze problemen wil oplossen.

3. Uitgangspunten

De leden van de PvdA-fractie merken op dat in het voorstel gesproken wordt van de verhouding tussen bibliotheken en de markt. Dat roept bij deze leden de vraag op: wanneer is een bibliotheek volgens de staatssecretaris actief op het terrein van de markt en hoe vaak komt dat voor?

De leden van de CDA-fractie hechten aan de maatschappelijke functie van de bibliotheek. In het regeerakkoord is daarom afgesproken dat de uitgaven aan behoud en beheer van bibliotheken zoveel mogelijk ontzien worden bij de landelijke bezuinigingen. De Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) heeft opgemerkt dat het niveau van de gemeentelijke

financiering gemiddeld gezien voldoende is, maar dat bezuinigingen in het bibliotheekstelsel wel ongelijk verdeeld zijn over het land. Met name bewoners van plattelandsgebieden krijgen volgens de VOB als eerste te maken met het verdwijnen van bibliotheken. De leden vragen de staatssecretaris of hij dit beeld kan bevestigen.

De leden van de SP-fractie stellen dat de staatssecretaris geen aanleiding ziet om het decentrale bestel te herzien. Vinden bovengenoemde problemen niet juist hun oorsprong in de decentralisatie, waardoor het ministerie van OCW niet kan ingrijpen en bijsturen waar nodig, zo vragen de leden. Tevens willen zij weten hoe de rol van OCW ten aanzien van het bibliotheekstelsel versterkt kan worden.

Eventuele financiële consequenties worden op macroniveau opgevangen binnen de bestaande budgetten, aldus de staatssecretaris. Kan hij dit verder toelichten?

De leden vragen voorts waarom relevante gebieden zoals het leenrecht en auteursrecht buiten dit wetsvoorstel vallen. Er wordt gesproken over «onevenredige marktverstoring», zowel onder het kopje *Markt en overheid* als *Publieke taken in het digitale domein*. Wat wordt hier onder onevenredige marktverstoring verstaan? De leden verzoeken de staatssecretaris dit verder toe te lichten.

4. Hoofdpijnen aanpassingen bibliotheekwetgeving

Publieke taken en de maatschappelijke functie van de openbare bibliotheek

De leden van de PvdA-fractie merken op dat de staatssecretaris benadrukt dat een bibliotheek met name gekenmerkt wordt door de «functies», en niet zozeer door de voorziening. Dat zet in de optiek van de leden de deur open naar een uitholling van de bibliotheek, die in werkelijkheid vaak een fysiek trefpunt met een maatschappelijke functie is, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en informatie kunnen krijgen. Wat vindt de staatssecretaris van deze fysieke voorziening? Kan er volgens de staatssecretaris een voorleesmiddag voor kinderen plaatsvinden in een digitale bibliotheek, zo vragen deze leden.

De leden van de SP-fractie verwijzen in hun inbreng naar de publieke taken en de maatschappelijke functie van de openbare bibliotheek. De staatssecretaris stelt dat toegankelijkheid één van de publieke waarden is van een openbare bibliotheek. Deelt hij de mening dat deze toegankelijkheid steeds meer in gevaar komt nu meer bibliotheken hun deuren moeten sluiten? Wat is voor de staatssecretaris de norm van toegankelijkheid en hoe gaat hij er zorg voor dragen dat er een goed landelijk netwerk van bibliotheken blijft bestaan? De kernfuncties «lezen, leren en informeren» komen steeds meer onder druk te staan door lokale bezuinigingen, bibliotheken veranderen in uitleenautomaten of verdwijnen helemaal, en hiermee ook de maatschappelijke functie van de bibliotheek. De leden vragen de staatssecretaris hier op te reageren.

Fysieke en digitale bibliotheek

De leden van de CDA-fractie vragen of er in de wet belemmeringen zijn voor particulieren die fysieke ruimte beschikbaar zouden willen stellen voor openbare bibliotheken. Is het mogelijk voor lokale ondernemers om bijvoorbeeld (ongebruikte) winkelruimte ter beschikking te stellen?

De leden van de D66-fractie vragen de staatssecretaris of hij van mening is dat de fysieke en digitale bibliotheek als twee aparte organisaties verder kunnen of dat hij vindt dat de digitale bibliotheek verbonden moet zijn aan

de fysieke bibliotheekorganisatie? Betekent lidmaatschap van de fysieke bibliotheek ook in de toekomst toegang tot de digitale bibliotheek? Daarnaast willen deze leden graag weten of ook de onderwijskoepels betrokken gaan worden bij de ontwikkelingen rond de digitale bibliotheek.

De openbare bibliotheek en het publieke domein

De leden van de CDA-fractie ontvangen graag een voorbeeld van een onder paragraaf 3.3 genoemde innovatie, die met publiek geld is gefinancierd en terechtkomt in het private domein. Het kabinet meent dit tegen te kunnen gaan door middel van garantie van intellectueel eigendom. Wordt dit «intellectueel eigendom» geregeld binnen de actualisering van de bibliotheekwetgeving of op meer algemeen juridisch terrein, willen de leden weten.

De leden van de SP-fractie vragen wat precies verstaan moet worden onder «een duidelijk onderscheid tussen publiek en privaat domein in het openbare bibliotheekwezen? Kan de staatssecretaris dit verder toelichten, zo vragen zij.

De bekostiging van content

De leden van de VVD-fractie zien in een landelijk gecentraliseerd budget mogelijkheden om het budget doelmatiger te besteden dan in de huidige situatie. Het budget komt beschikbaar door een gedeelte uit het Gemeentefonds over te hevelen naar een landelijk toereikend budget. De daadwerkelijke inkoop doet de bibliotheeksector zelf, zo begrijpen deze leden.

Wel zien deze leden dat de digitale bibliotheek en de fysieke bibliotheek geen op zichzelf staande eenheden zijn. Kan de staatssecretaris op dit argument van de Vereniging Openbare Bibliotheken (VOB) ingaan, zo vragen de leden. Lokale bibliotheken ontwikkelen ook eigen digitale initiatieven. Dit gebeurt vanuit eigen budget. Ziet hij kansen voor lokale bibliotheken om van het landelijke digitale domein te leren? Hoe voorkomt hij dat er alsnog lokale digitale versnippering ontstaat?

Een punt waarbij de leden van de PvdA-fractie twijfels hebben, is het op nationale schaal inkopen van digitale content. Blijft het in de voorgestelde plannen mogelijk om digitale content aan te schaffen die slechts in een bepaalde regio gewenst en relevant is, zo vragen de leden.

De leden van de CDA-fractie merken op dat voor de bekostiging van de content van de digitale bibliotheek een bedrag uit het gemeentefonds en op centraal niveau aan de bibliotheekbranche ter beschikking wordt gesteld. Het kabinet geeft aan dat de afspraken hieromtrent de instemming genieten van zowel Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) als de branchevereniging voor openbare bibliotheken en de minister van BZK. De leden betreuren in principe dat de rijks gelden voor het bibliotheekwerk in het gemeentefonds lager worden, maar hebben ook oog voor de besparingen die digitale inkoop op centraal niveau oplevert voor lokale bibliotheken. Wel vragen voornoemde leden op dit punt aan het kabinet hoe, naast het budget voor content, de ontwikkeling van een toegankelijke digitale infrastructuur wordt gefinancierd. De ondersteuning van bibliotheken is in het gemeentefonds opgenomen als integratie-uitkering. De leden van voornoemde fractie vragen uit welke ijkpunten deze integratie-uitkering voor de ondersteuning van bibliotheken in het gemeentefonds is opgebouwd. Deze leden vragen ook de mening van de staatssecretaris over de suggestie van de VOB om

bindende afspraken te maken tussen Rijk en gemeenten over minimuminvesteringen in de openbare bibliotheek.

De leden van de SP-fractie vragen hoe de daling van het budget voor digitale media te verklaren is. Op landelijk niveau moet er een toereikend budget voor digitale content beschikbaar komen, stelt de staatssecretaris. De leden vragen hoe dit budget tot stand gaat komen, en welke omvang het budget gaat hebben.

De leden van de D66-fractie vragen de staatssecretaris of hij een inschatting kan geven hoe hoog de uitname uit het Gemeentefonds voor de digitale bibliotheek jaarlijks zal zijn. Monitort de staatssecretaris wat de gevolgen van deze uitname zijn op de financiën van lokale bibliotheken

De rolverdeling tussen de overheden

De leden van de VVD-fractie merken op dat dit kabinet fors inzet op het verminderen van de bestuurlijke drukte. De rol van de provincie om een netwerk van bibliotheekvoorzieningen in het oog te houden blijft echter bestaan. De leden zijn hier kritisch over. Zo blijven er namelijk drie bestuurslagen zich bemoeien met weliswaar verschillende aspecten van het bibliotheekstelsel. Zou de netwerkfunctie van de provincie niet beter bij de bibliotheeksector zelf gelegd kunnen worden? Voorts vragen deze leden of een vermindering van taken van de provincie ten aanzien van de bibliotheekfunctie ook betekent dat het provinciale budget verkleind kan worden.

Wat de rolverdeling tussen de overheden betreft, gaan de leden van de CDA-fractie voor een deel mee in de visie van het kabinet om de provincies, naast rijk en gemeenten, een rol toe te delen. Omdat de bestuurlijke drukte rond het bibliotheekwerk groot is en de betrokkenheid van drie bestuurslagen indruist tegen het bestuurlijk principe uit het regeerakkoord «niet meer dan twee overheden gaan over één beleids­terrein», zien de leden de betrokkenheid van de provincie bij voorkeur als een tijdelijke situatie. Totdat alle bibliotheken zijn aangesloten op de digitale bibliotheek hebben de provincies een rol bij de implementatie van de digitale bibliotheek bij de lokale bibliotheekorganisaties, daarna niet meer. De provinciale dienstverlening in het fysieke domein, zoals het interbibliothecair leenverkeer en HRM¹ zou op termijn overgenomen kunnen worden door één van de andere bestuurslagen, dan wel onderling tussen bibliotheken worden geregeld of een taak kunnen worden van het sectorinstituut. De leden ontvangen graag een reactie van het kabinet op dit punt.

De leden van de SP-fractie merken op dat de staatssecretaris het belang steeds benadrukt van de publieke waarden en functies van een bibliotheek. Maar, zo vragen de leden, heeft hij mogelijkheden om op lokaal niveau in te grijpen wanneer dat nodig mocht zijn. De leden van deze fractie vragen wat precies de verplichtingen van gemeenten ten aanzien van deze functies zijn, buiten de voorschriften over bekostigingsniveaus om. Hoe is het toezicht geregeld? Blijft het ministerie eindverantwoordelijk voor het behoud van deze publieke waarden en kernfuncties van de openbare bibliotheek, zo willen zij weten.

Met betrekking tot de provinciale taken stellen vragen de leden wat de gevolgen van de inperking van de provinciale rol voor het personeel zijn.

¹ Human Resource Management.

5. Advies van de Raad voor Cultuur

De leden van de SP-fractie merken op dat het advies om het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken een grotere rol te geven wordt opgevolgd, maar dat er tegelijkertijd op dit sectorinstituut wordt bezuinigd. Kan de staatssecretaris dit toelichten, zo vragen de leden.

6. Overige punten

Overleg met de VNG over lokale bezuinigingen

De leden van de SP-fractie merken op dat uit overleg met de VNG gebleken is dat de bezuinigingen proportioneel worden geacht. Wanneer is dit niet meer proportioneel volgens de staatssecretaris? Volgen er dan acties vanuit het ministerie, zo vragen de leden van voornoemde fractie.

Leenrecht

De leden van de SP-fractie vragen wanneer de Kamer de verkenning naar leenrecht in het digitale domein kan verwachten.

De leden van de fractie van D66 dringen aan op een snelle juridische regeling voor het uitlenen van e-books door bibliotheken. Is de staatssecretaris bereid hiertoe de Auteurswet aan te passen zodat daarin een leenrecht voor e-books wordt opgenomen?

De leden van GroenLinks zijn met de staatssecretaris van mening dat het vanuit het oogpunt van innovatie en efficiëntie van belang is dat er meer wordt samengewerkt door de verschillende spelers rond de digitale bibliotheek. Deze leden zien de ontwikkelingen met interesse tegemoet, maar hebben ook zorgen. De zorgen betreffen met name de positie van de auteurs van boeken. Voor fysieke boeken hebben auteurs een wettelijk recht op een leenvergoeding. Voor e-books ontbreekt dat recht. Auteurs maken zich dan ook zorgen dat een belangrijke inkomstenbron verloren gaat. Graag horen de leden hoe de staatssecretaris aankijkt tegen deze zorgen en welke rol zij daarbij voor zichzelf weggelegd ziet.

In antwoord op schriftelijke vragen van het lid Peters¹ geeft het kabinet aan dat een leenvergoeding zoals voor fysieke boeken geldt in strijd is met Europese wetgeving en dat de markt aan zet is in het ontwikkelen van innovatieve bedrijfsmodellen. De aanschaf van digitale media en de afkoop van rechten of licenties zullen echter landelijk worden uitgevoerd en daarmee rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid van het Rijk vallen. De leden horen graag hoe de staatssecretaris vanuit die verantwoordelijkheid van plan is om te gaan met de positie van auteurs en hun zorgen daarover. Zij hebben begrepen dat gedurende de pilot auteurs een vaste «leenvergoeding» krijgen. Is dat ook een mogelijkheid bij de verdere ontwikkeling, zo vragen de leden.

Informatievoorziening

De leden van de PvdA-fractie stellen een vraag over het mogelijk maken van prestatievergelijking van bibliotheken middels digitale informatie: hoe wordt de «prestatie» van een bibliotheek kwantitatief gemeten en vergeleken, willen de leden weten.

De leden van de SP-fractie vragen wanneer de Kamer het onderzoek naar de financiële kant van het bibliotheekwerk kan verwachten, zo vragen deze leden.

¹ Aangangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 2888.

II. REACTIE VAN DE STAATSSECRETARIS

Ik dank u voor uw reacties op mijn Hoofdpijnenbrief actualisering bibliotheekwetgeving van 7 december 2011. Uit uw inbreng trek ik de conclusie dat de hoofdlijnen op brede steun van uw Kamer kunnen rekenen. Bijgaand treft u mijn reactie op uw vragen en opmerkingen aan. In een aantal gevallen heb ik vergelijkbare vragen, die bij verschillende paragrafen zijn gesteld, op één plek in samenhang met elkaar beantwoord.

1. Aanleiding en achtergronden

De leden van de CDA-fractie onderschrijven de noodzaak tot aanpassing van het wettelijke kader voor het bibliotheekwerk. Zij stellen daarbij de vraag waarom niet eerder tot wetgeving is overgegaan. De belangrijkste aanleiding tot wetgeving ligt in de digitale ontwikkelingen. Al enige jaren begint zich af te tekenen dat de openbare bibliotheek een fysieke en een digitale component zal omvatten. Om die reden ondersteunt het ministerie van OCW de bouw van de digitale openbare bibliotheek. Voordat de gevolgen van de digitalisering voor het bibliotheekstelsel in wetgeving kunnen worden vertaald, moeten deze voldoende uitgekristalliseerd zijn. Ook moet er voldoende duidelijkheid zijn over de gewenste structuur en rolverdeling. Die situatie is inmiddels bereikt. In het Bibliotheekcharter 2010–2012 van 17 december 2009 hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Minister van OCW daarom een actualisering van de bibliotheekwetgeving afgesproken. De hoofdlijnenbrief beschrijft de contouren daarvan.

De leden van de CDA-fractie refereren aan het feit dat de bestaande wettelijke kaders geen omschrijving van de maatschappelijke functie van de openbare bibliotheek bevatten. Daarin wordt, zoals de leden van deze fractie terecht veronderstellen, voorzien met de functieomschrijvingen in paragraaf 3.2 van de hoofdlijnenbrief. Die functies zijn kortweg: «lezen, leren en informeren». Deze omschrijvingen sluiten aan bij gangbare opvattingen in het bibliotheekveld. Tevens vragen deze leden een nadere toelichting op de constatering in paragraaf 1 van de hoofdlijnenbrief dat de maatschappelijke impact van de openbare bibliotheek afneemt. Statistieken over de openbare bibliotheek¹ laten over een reeks van jaren een daling van het aantal leden en van het gebruik zien (zie tabel). De meest opvallende daling is die van het aantal uitleningen van non-fictie. Dat aantal is over een periode van 10 jaar meer dan gehalveerd. Deze daling hangt samen met de toenemende rol van internet als bron voor informatie en cultuur. In combinatie met de huidige beperkte aanwezigheid van de openbare bibliotheek op internet neemt de maatschappelijke impact van de openbare bibliotheek af. Met vier miljoen leden en 100 miljoen uitleningen per jaar is de openbare bibliotheek niettemin nog steeds een voorziening van grote maatschappelijke waarde.

Tabel Kerncijfers openbare bibliotheken 1999–2010

	1999	2010	Verschil	
			Absoluut	In %
<i>Aantal leden</i>	4,3 mln.	4,0 mln.	– 0,3 mln.	– 7%
• <i>Waarvan volwassenen</i>	2,3 mln.	1,9 mln.	– 0,4 mln.	– 17%
• <i>Waarvan jeugd</i>	2,0 mln.	2,1 mln.	+ 0,1 mln.	+ 5%

¹ Statistiek openbare bibliotheken, CBS 2011.

	1999	2010	Verschil	
			Absoluut	In %
<i>Aantal uitleningen</i>	158 mln.	100 mln.	- 58 mln.	- 34%
• <i>Waarvan fictie</i>	58 mln.	38 mln.	- 20 mln.	- 33%
• <i>Waarvan non-fictie</i>	26 mln.	12 mln.	- 14 mln.	- 54%
• <i>Waarvan jeugd</i>	60 mln.	43 mln.	- 17 mln.	- 28%
• <i>Waarvan overig</i>	14 mln.	7 mln.	- 7 mln.	- 50%

De voorstellen in de hoofdlijnenbrief kunnen, in antwoord op een vraag van de CDA-fractie, op een breed draagvlak onder betrokken partijen rekenen. Ik verwijs hiervoor naar de reacties van de VNG van 15 december 2011 en van de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) van 10 januari 2012. Uiteraard plaatsen verschillende partijen hun eigen accenten en geven zij eigen aandachtspunten mee. Aan het opstellen van de brief is een consultatieronde vooraf gegaan. Daarin hebben relevante spelers in het bibliotheekveld en de andere overheden hun input kunnen leveren. De hoofdlijnenbrief zelf is vervolgens besproken in een bestuurlijk overleg met de VNG en het IPO. Beide partijen hebben hun instemming met de voorstellen uitgesproken.

2. Uitgangspunten

De leden van de CDA-fractie signaleren dat gemeenten bezuinigen op hun uitgaven voor het bibliotheekwerk. De effecten daarvan zijn vooral merkbaar op het platteland, zo merken zij op. Uit onderzoek van het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) naar de omvang en de effecten van gemeentelijke bezuinigingen op het openbaar bibliotheekwerk¹ valt op te maken dat circa 90% van alle Nederlandse openbare bibliotheken in de bestuursperiode 2010–2014 met bezuinigingen te maken krijgt. Het totale subsidiebudget zal over deze periode naar verwachting met ruim 10% dalen. Het aantal bibliotheekvestigingen zal als gevolg daarvan met circa 30% dalen. De effecten zullen, volgens dit onderzoek, vooral te merken zijn in de provincies Gelderland, Overijssel, Flevoland en Zeeland. Hierbij moet worden opgemerkt dat bibliotheken tegelijkertijd zoeken naar nieuwe vormen om hun dienstverlening voort te kunnen zetten. Bijvoorbeeld door het inrichten van servicepunten in scholen of wijkcentra en door het samenbrengen van verschillende maatschappelijke voorzieningen in één accommodatie. Op grond hiervan trek ik de conclusie dat het bibliotheeklandschap in de periode 2010–2014 weliswaar verandert, maar dat de lokale bezuinigingen de vervulling van de maatschappelijke functies niet in gevaar brengt. Ik zie daarom geen aanleiding wettelijke bekostigingsniveaus voor te schrijven of toezicht in te richten. Dit tevens in reactie op verschillende vragen hierover van de SP-fractie.

In samenhang hiermee stellen de leden van de SP-fractie de vraag of deze ontwikkelingen in het voorzieningenniveau hun oorzaak vinden in het decentrale karakter van het bibliotheekstelsel. Indien dat het geval is, zou dit aanleiding moeten zijn tot heroverweging daarvan, zo stellen deze leden. Het lokale bibliotheekwerk behoort tot de verantwoordelijkheid van de gemeente. Gemeenten zijn het best in staat te bepalen welk voorzieningenniveau van welke vorm nodig is, gegeven de lokale situatie. De gemeentelijke bezuinigingen zijn het gevolg van de algemene financieel-economische situatie. Die werkt door in de hoogte van de algemene uitkering gemeentefonds. Uit de wijze waarop de bezuinigingen worden uitgevoerd, blijkt dat gemeenten rekening houden met de lokale omstandigheden, zoals de bevolkingssamenstelling en de ruimtelijke structuur. Het gegeven van lokale bezuinigingen op het bibliotheekwerk is daarmee

¹ Gemeentelijke bezuinigingen op het openbaar bibliotheekwerk, ontwikkelingen in het bibliotheeklandschap 2010–2014, SIOB 2011.

geen aanleiding de bestuurlijke verhoudingen te herzien. Wel zal het wetsvoorstel de voor de digitale bibliotheek noodzakelijke uniformiteit tot stand brengen.

De fracties van PvdA, CDA en SP hebben vragen gesteld over het onderscheid publiek/privaat c.q. overheid/markt. De openbare bibliotheek is een algemeen toegankelijke, vanuit publieke middelen bekostigde voorziening. De openbare bibliotheek verricht haar activiteiten in het publieke domein. Verwante spelers in het private domein zijn onder meer de boekhandel en de uitgeverij. Voor de bestaande fysieke diensten van de openbare bibliotheek is de afbakening publiek/privaat gereguleerd en helder. Voor nieuwe digitale activiteiten nog niet. In de Hoofdlijnenbrief actualisering bibliotheekwetgeving maak ik daarom een scherp onderscheid tussen activiteiten in het publieke en in het private domein. Dit onderscheid dient twee doelen:

- a. Voorkomen dat digitale activiteiten van openbare bibliotheken tot onevenredige marktverstoring leiden;
- b. Bewaken dat met publieke middelen bekostigde producten en innovaties vrij en onbezwaard beschikbaar blijven voor spelers in het publieke domein.

Graag licht ik beide elementen verder toe.

Voorkomen van onevenredige marktverstoring

Er is sprake van een groeiend aanbod van digitale informatie en diensten. Dit aanbod komt via zowel marktpartijen als publieke instellingen tot stand. Kenmerkend voor het aanbod via de markt is een commercieel oogmerk, terwijl publieke instellingen vanuit publieke waarden bijdragen aan dit aanbod. De openbare bibliotheken behoren tot de laatstgenoemde categorie. Het digitale aanbod van publieke aanbieders wijkt hierdoor wezenlijk af van het commerciële aanbod op aspecten als onafhankelijkheid, diversiteit en contextualisering. Hun rol in het digitale domein kan overlap vertonen met en vergelijkbaar zijn met die van marktpartijen, maar is nooit commercieel gericht. Zolang daarbij geen sprake is van onevenredige marktverstoring, acht ik die multimediale rol wenselijk en legitiem. De digitale openbare bibliotheek kan bovendien bijdragen aan innovatie op terreinen van media, informatie en kennis.

Met publieke middelen bekostigde producten en innovaties blijven onbezwaard beschikbaar voor het publieke domein

De afgelopen decennia zijn met publieke middelen vele ICT-systemen en digitale diensten ontwikkeld. Ervaringen bij deze innovatieprojecten hebben geleerd dat het essentieel is de eigendomsverhoudingen adequaat te regelen. Daarmee komen de resultaten vrij beschikbaar voor partijen in het publieke domein. Dat bespaart kosten en stimuleert innovatie. Bij de vormgeving van de komende bibliotheekwetgeving let ik er daarom scherp op dat producten die met publieke middelen zijn ontwikkeld, voor publieke partijen beschikbaar zijn. Hiervoor zijn adequate regelingen ten aanzien van intellectueel eigendom noodzakelijk. Dat zal – in antwoord op een vraag hierover van de CDA-fractie – onder meer plaatsvinden door in bekostigingsvoorwaarden vast te leggen dat de eigendomsrechten van met publieke middelen ontwikkelde producten bij de Staat berusten en/of via open access voor iedereen beschikbaar komen.

3. Hoofdpijnen aanpassingen bibliotheekwetgeving

Publieke taken en de maatschappelijke functies van de openbare bibliotheek

De leden van de PvdA-fractie vragen naar de opvattingen over de openbare bibliotheek als fysieke voorziening. Zij vrezen dat deze onder druk kan komen, doordat het begrippenkader van de hoofdlijnenbrief het bibliotheekwerk niet als «voorziening», maar in termen van «maatschappelijke functies» beschrijft. Ik heb gezocht naar een wijze van definiëren die recht doet aan de huidige en toekomstige realiteit van het bibliotheekwerk. Daarin is zowel van een fysieke als van een digitale component sprake. Beide componenten dragen bij aan de maatschappelijke functies van de openbare bibliotheek, zoals «lezen, leren, informeren». Sommige functies kunnen zowel fysiek, als digitaal worden uitgevoerd. Andere alleen fysiek of alleen digitaal. Met deze wijze van definiëring is slechts bedoeld aan te geven dat het bibliotheekwerk beide componenten omvat en de functies langs verschillende wegen kunnen worden vervuld. Er spreekt geen kwalificatie voor de ene verschijningsvorm ten opzichte van de andere uit. Een vergelijkbare functionele benadering hanteert de WRR ten aanzien van het mediabeleid in het rapport Focus op functies.¹

Fysieke en digitale bibliotheek

De fracties van de VVD en D66 hebben verschillende vragen gesteld over de relatie tussen de fysieke en de digitale bibliotheek. Over ditzelfde onderwerp zijn ook opmerkingen gemaakt door de brancheorganisatie VOB in haar brief van 10 januari 2012. Het is een centraal element in de voorstellen van de hoofdlijnenbrief. Graag ga ik er nader op in. De openbare bibliotheek, zoals omschreven in de hoofdlijnenbrief, kent een fysieke en een digitale component. De fysieke bibliotheek is een lokale verantwoordelijkheid en wordt bekostigd door de gemeente. De digitale bibliotheek is de gezamenlijke aanwezigheid op internet van alle openbare bibliotheken. Op systeemtechnische en operationele gronden kan deze niet anders dan op centraal niveau worden georganiseerd. De digitale bibliotheek is daarmee een landelijke verantwoordelijkheid en wordt bekostigd door de rijksoverheid. Ik beschouw de fysieke en digitale bibliotheek als een twee-eenheid. Een voorbeeld kan dit verduidelijken. De digitale bibliotheek brengt de fysieke en digitale collecties van alle openbare bibliotheken samen in één catalogus, de Nationale Bibliotheekcatalogus (NBC).² Daarmee is de gehele Collectie Nederland op een eenvoudige en eenduidige manier toegankelijk voor alle bibliotheekgebruikers. De fysieke en de digitale bibliotheek – lokaal en landelijk – zijn daarmee onlosmakelijk met elkaar verbonden. De voorgestelde wetgeving regelt de structuur van het geheel en de verantwoordelijkheden van de verschillende partijen.

In samenhang hiermee vragen de leden van de D66-fractie naar mogelijke gevolgen voor het lidmaatschap van de openbare bibliotheek. Geeft het lidmaatschap van de fysieke bibliotheek ook toegang tot de digitale bibliotheek?

Deze discussie wordt op dit moment – in wat breder perspectief – ook in het bibliotheekveld gevoerd. Centraal staat daarbij de vraag of een lidmaatschap van de digitale bibliotheek zonder lidmaatschap van de fysieke bibliotheek mogelijk zou moeten zijn. In deze discussie spelen de volgende overwegingen een rol:

- De digitale bibliotheek geeft toegang tot alle – fysieke en digitale – bibliotheekcollecties;
- Leden van de openbare bibliotheek betalen contributie. Wijzigingen in het dienstenpakket van de bibliotheek kunnen gevolgen hebben voor

¹ Focus op functies, Uitdagingen voor een toekomstbestendig mediabeleid, WRR 2005.

² Ook de collecties van de Koninklijke Bibliotheek (KB) en van de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren (DBNL) worden opgenomen in de NBC.

de hoogte en de vorm van de contributie. Lidmaatschap en contributie zijn aan elkaar gekoppeld;

- In de huidige structuur van het bibliotheekwerk is de contributie een bijdrage in de kosten van de lokale, fysieke bibliotheek. De digitale bibliotheek kent een landelijke structuur. De groei van de digitale bibliotheek kan effecten hebben op de toedeling van kosten en inkomsten tussen lokaal en landelijk niveau.

In deze fase zijn nog geen conclusies getrokken. Wel denk ik aan de volgende lijnen:

- Voor bibliotheekleden een maximale toegang tot de digitale bibliotheek;
- De contributievrijstelling voor de jeugd die bij de fysieke bibliotheek geldt, wordt ook van toepassing op de digitale bibliotheek;
- De digitale bibliotheek verenigt alle bibliotheekcollecties door middel van één landelijke infrastructuur tot één Collectie Nederland. Daar hoort ook meer uniformiteit in lidmaatschap en contributie bij. Dat sluit aan bij voorstellen in de Agenda voor de toekomst van de VOB.¹

In het wetsvoorstel zal ik mijn opvattingen over lidmaatschap en contributie verder uitwerken en onderbouwen.

De leden van de CDA-fractie vragen naar eventuele wettelijke belemmeringen voor het vestigen van een openbare bibliotheek in bijvoorbeeld een winkelruimte. Belemmeringen kunnen liggen in het ter plekke geldende bestemmingsplan. Openbare bibliotheken vallen onder de bestemming «maatschappelijke doeleinden». Indien een locatie een andere bestemming heeft, zijn de gebruikelijke procedures voor bestemmingswijziging van toepassing.

Bibliotheken en scholen werken op veel gebieden samen. Dat geldt ook op digitaal gebied. Waar relevant zal over de digitale bibliotheek overlegd worden met onderwijsorganisaties. Dit in antwoord op een vraag van de D66-fractie.

De bekostiging van e-content

De fracties van VVD, PvdA, CDA, SP en D66 hebben verschillende vragen gesteld over de centrale bekostiging van e-content. Eén van de vragen betreft de omvang van het bedrag voor de centrale inkoop van e-content. TNO heeft in 2011 een verkenning gedaan naar veranderingen in de samenstelling van de collecties van openbare bibliotheken in de periode 2012–2016. Onderzoeksvragen waren:

- Hoe ontwikkelt de verhouding tussen fysieke en digitale media zich?
- Tot welke verschuivingen in de media-uitgaven leidt dat?²

TNO onderscheidt drie scenario's: fysiek, midden, digitaal. Afhankelijk van het scenario zijn in 2016 de volgende budgetten nodig voor de inkoop van e-content: € 8 mln. (fysiek scenario), € 15 mln. (midden scenario), € 25 mln. (digitaal scenario). In alle gevallen gaat het om bedragen die tussen 2012 en 2016 oplopen. In percentages is dit in 2016 1,5%, 3% en 5,5% van de totale gemeentelijke uitgaven voor het openbare bibliotheekwerk. In mijn overleg met de VNG ben ik uitgegaan van het middenscenario. De definitieve hoogte en het groeipad worden in 2013 bepaald. Dit budget wordt uit het gemeentefonds genomen en beschikbaar gesteld aan de bibliotheekbranche voor de centrale inkoop van digitale content.

Mogelijke effecten van deze uitname op het subsidieniveau van lokale bibliotheken kunnen blijken uit de jaarlijkse CBS-statistieken over uitgaven van gemeenten en over de openbare bibliotheken.

¹ VOB, Agenda voor de toekomst, De strategie van de Vereniging van Openbare Bibliotheken voor de jaren 2009–2012, juli 2008.

² TNO-rapport, De ontwikkeling van digitale content in de collectie van openbare bibliotheken, oktober 2011.

Uiteraard blijft het, in antwoord op vragen van de fracties van de VVD en de PvdA, mogelijk dat bibliotheken naast de collectief ingekochte content specifieke lokale of regionale content aanbieden. De landelijke infrastructuur is daarvoor geschikt en geeft bovendien alle bibliotheekgebruikers toegang tot deze content.

Het budget dat uit het gemeentefonds wordt genomen om centrale inkoop van e-content mogelijk te maken, wordt voor dat doel beschikbaar gesteld aan de bibliotheekbranche. Het betreft dus een herallocatie van bestaande middelen. Dit betekent – in antwoord op een vraag van de SP-fractie – dat financiële consequenties van de voorstellen in de hoofdlijnenbrief binnen de bestaande budgetten worden opgevangen.

De leden van de SP-fractie refereren aan het feit dat het budget dat de bibliotheekbranche reserveert voor de inkoop van content, in 2011 met 10% is gedaald ten opzichte van 2010. Zij vragen naar de achtergrond daarvan. De hoogte van dit budget is het resultaat van besluitvorming door de leden van de branchevereniging VOB. Elementen van afweging zijn daarbij de beschikbaarheid van e-content en het budget dat bibliotheken hiervoor in collectief verband willen inzetten.

De hoofdlijnenbrief maakt bij de digitale bibliotheek een onderscheid tussen content en infrastructuur. De rijksoverheid is, in antwoord op een vraag van de CDA-fractie, verantwoordelijk voor de landelijke digitale infrastructuur en voor de bekostiging daarvan.

De rolverdeling tussen de overheden

De fracties van de VVD, PVV en CDA gaan in op de rol van de provincies in het bibliotheekstelsel. Zij stellen voor het aantal verantwoordelijke bestuurslagen tot twee te beperken: de gemeenten en het Rijk. Het bestuurlijke model uit de hoofdlijnenbrief vindt zijn basis in de afspraken tussen VNG, IPO en Rijk in het Bibliotheekcharter 2010–2012. Het Bibliotheekcharter onderscheidt drie verantwoordelijke bestuurslagen: de gemeenten, de provincies en het Rijk. Bij de voorbereiding van de hoofdlijnenbrief heb ik beoordeeld of het model uit het Bibliotheekcharter voldoende toekomstbestendig is. Daarbij heb ik de volgende conclusies getrokken:

- De digitale bibliotheek kent geen geografische/territoriale structuur. Na de aansluiting van de lokale bibliotheken op de digitale bibliotheek is er geen provinciale taak meer in het digitale domein;
- Een aantal ondersteunende taken in het fysieke domein kent een bovenlokaal schaalniveau. Dat geldt bijvoorbeeld voor het interbibliothecair leenverkeer. Hier houden de provincies een taak;
- Er is veel variatie in de dienstverlening van provinciale serviceorganisaties (PSO's) aan de openbare bibliotheken. Een basispakket voor ondersteuning van het lokale bibliotheekwerk door PSO's moet voor meer eenheid zorgen.

Op grond hiervan heb ik er voor gekozen de huidige structuur van drie bestuurslagen te handhaven, maar de taken van de provincie te beperken tot de ondersteuning van de fysieke bibliotheek.

Taakmutaties tussen overheden kunnen op grond van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) aanleiding zijn tot een wijziging in de budgettoedeling. Indien provinciale taken komen te vervallen of aan een andere overheidslaag worden toebedeeld, kan dit gevolgen hebben voor de hoogte van de algemene uitkering uit het provinciefonds. Dit in antwoord op een vraag van de VVD-fractie.

Tot 2001 waren de provincies verantwoordelijk voor de directie en administratie van bibliotheken in kleinere gemeenten met maximaal 30 000 inwoners. Vanaf 2001 ligt deze verantwoordelijkheid bij de gemeenten. In verband hiermee zijn de betreffende provinciale middelen (circa € 6 mln.) door middel van een integratie-uitkering toegevoegd aan het gemeentefonds. De integratie-uitkering heeft betrekking op de periode 2008–2012 en hanteert het aantal inwoners als verdeelmaatstaf. Na 2012 worden de middelen opgenomen in de reguliere systematiek voor de algemene uitkering gemeentefonds. Dit in antwoord op een vraag van de CDA-fractie.

De leden van de SP-fractie vragen naar de personele gevolgen van de inperking van de provinciale rol. De hoofdlijnenbrief handhaaft de provincie als bestuurslaag in het bibliotheekbestel, maar beperkt haar rol tot het fysieke domein. Activiteiten in het digitale domein zullen voor een deel verschuiven naar het landelijke niveau en voor een deel komen te vervallen. In dit stadium valt nog geen inschatting te geven in de personele consequenties.

4. Advies van de Raad voor Cultuur

De leden van de SP-fractie constateren dat het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB), conform advies van de Raad voor Cultuur, een grotere rol in het bibliotheekbestel heeft toebedeeld gekregen.¹ Zij vragen zich af hoe zich dit verhoudt tot de aangekondigde bezuiniging op het budget van het SIOB.

In mijn brief «Meer dan kwaliteit, een nieuwe visie op cultuurbeleid» van 10 juni 2011² heb ik per 2013 een bezuiniging van 50% op het budget van het SIOB aangekondigd. Daarnaast heb ik het SIOB met ingang van 2012 de opdracht gegeven voor OCW het programma «digitale innovatie» uit te voeren. Dat betreft in grote lijnen de bouw en het beheer van de digitale bibliotheek en de aansluiting daarop van de lokale bibliotheken. Het budget dat daarvoor op de OCW-begroting beschikbaar is, kan het SIOB namens mij verstrekken aan partijen die geschikt zijn de daarvoor noodzakelijke activiteiten uit te voeren. Deze rol bij de digitale bibliotheek versterkt de positie van het SIOB. Het wetsvoorstel zal de taken van het SIOB juridisch verder borgen.

5. Overige punten

Leenrecht

De leden van de fracties van de SP, D66 en GroenLinks hebben verschillende vragen gesteld over het e-book en het leenrecht. Zij wijzen er op dat de uitlening van fysieke boeken door de openbare bibliotheek geregeld is via het leenrecht en stellen voor hetzelfde regime op het e-book van toepassing te verklaren. De Auteurswet regelt dat een auteur het exclusieve recht heeft zijn werk openbaar te maken of te verveelvoudigen. Hieronder valt ook het recht om uitlening van het werk te verbieden of toe te staan. Op dit recht maakt de wet een uitzondering voor uitleningen door publieke instellingen.³ Op grond hiervan mogen openbare bibliotheken werken tijdelijk en zonder commercieel of economisch voordeel ter beschikking stellen, mits hiervoor een billijke vergoeding wordt betaald. De hoogte van die vergoeding wordt overeengekomen in onderhandelingen tussen rechthebbenden en bibliotheken in de Stichting Onderhandelingen Leenvergoedingen (StOL).

Op dit moment vormen e-books nog maar een bescheiden onderdeel van de collecties van de openbare bibliotheken. Voor zover bibliotheken e-books aanbieden, vindt dit plaats op basis van licenties en overeen-

¹ Raad voor Cultuur, Advies bezuiniging cultuur 2013–2016, onderdeel sectoranalyses, 29 april 2011.

² Tweede Kamer, 2010–2011, 82 320, nr. 1.

³ Auteurswet, artikel 15c, lid 1.

komsten die worden afgesloten tussen de bibliotheken en de uitgevers en niet op basis van de wettelijke mogelijkheid tot het uitlenen van werken door publieke instellingen. De Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB) heeft onlangs overeenstemming bereikt met de Groep Algemene Uitgevers (GAU) over de wijze waarop e-books via openbare bibliotheken kunnen worden uitgeleend. Ik vind het positief dat langs deze weg dit jaar e-books beschikbaar kunnen komen voor de leden van de openbare bibliotheek. Nadeel van deze overeengekomen benadering is dat elke individuele uitgever zijn toestemming moet verlenen en met elke uitgever individuele afspraken moeten worden gemaakt over titels, condities en vergoedingen. Indien bij e-books gebruik gemaakt zou kunnen worden van de wettelijke uitzondering voor uitlening door publieke instellingen, zijn geen afspraken met individuele rechthebbenden nodig over titels en voorwaarden, maar hoeven er alleen afspraken gemaakt te worden over een billijke vergoeding.

De openbare bibliotheek vervult de taak van publieke toegang tot informatie, educatie en cultuur. In het licht van de technologische ontwikkelingen geldt dit, zoals omschreven in paragraaf 3.2. van de hoofdlijnenbrief, ongeacht de verschijningsvorm (fysiek of digitaal). Tegen deze achtergronden vind ik het nuttig de wettelijke mogelijkheden in het digitale domein nader te verkennen. De verkenning is er op gericht te onderzoeken of uitlening van e-books op grond van nationale en internationale auteursrechtelijke regelgeving mogelijk is. De exacte onderzoeksopzet moet nog worden vastgesteld. Het onderzoek zal in ieder geval ingaan op de ervaringen die in andere landen, zoals Denemarken en Noorwegen, al zijn opgedaan met uitlening van e-books via de openbare bibliotheek. Deze verkenning zal voor de indiening van het wetsvoorstel beschikbaar zijn.

De fractie van GroenLinks heeft in samenhang hiermee een vraag gesteld over de vergoedingen voor auteurs. Zowel in de situatie van artikel 15c Auteurswet als in de situatie van licenties is sprake van een vergoeding voor de auteur. In het eerste geval geldt de vastgestelde billijke vergoeding. In het geval van uitlening op basis van licenties wordt de hoogte van de vergoeding in de licentieovereenkomst geregeld.

Informatievoorziening

De leden van de PvdA-fractie vragen naar de wijze waarop prestaties van bibliotheken vergeleken kunnen worden. Alle openbare bibliotheken worden aangesloten op de landelijke digitale infrastructuur. Onderdeel daarvan is een datawarehouse met gegevens over de gebruikers en het gebruik van de openbare bibliotheek. Deze gegevens kunnen als bron dienen voor benchmarks. In het wetsvoorstel zal ik de juridische grondslag hiervoor opnemen.

In antwoord op een vraag van de SP-fractie kan ik melden dat het onderzoek «Basismetingsfinanciële structuur openbare bibliotheeksector» op 27 maart 2012 aan de Tweede Kamer is gezonden.¹

6. Planning

In de hoofdlijnenbrief heb ik gemeld te streven naar inwerkingtreding van de wet in 2013, zoveel mogelijk aansluitend op de einddatum van het Bibliotheekcharter 2009–2012. Uit deze beantwoording blijkt dat enkele centrale onderdelen verder moeten worden uitgewerkt, voordat deze in wetsteksten kunnen worden omgezet. Dat betreft o.a. de vormgeving van één landelijke digitale bibliotheek en de daar bijbehorende vormen van lidmaatschap en contributie. Ook is een toets op overeenstemming met

¹ Tweede Kamer, 2011–2012, 28 330, nr. 52.

EU-regelgeving nodig. Uitgaande van inwerkingtreding per begin van het kalenderjaar, kom ik dan uit op 1 januari 2014 als datum van inwerkingtreding van de nieuwe Bibliotheekwet. In de loop van 2012 zal ik met VNG en IPO – de partijen bij het Bibliotheekcharter – overleggen over de activiteiten die in 2013 uitgevoerd moeten worden, voorafgaand aan de invoering van de wetgeving.